
॥ अर्पणनिवेदन ॥

या शोध निबंधाचे काम पूर्ण करण्यास ज्यांची प्रेरणा व मार्गदर्शन सतत लाभले ते माझे मार्गदर्शक व शिवाजी विद्यापीठाच्या राज्यशास्त्र विभागाचे प्रपाठक डॉ. अशोक चौसाळकर यांचे ऋण व्यक्त करण्यास शब्दच अपूरे वाटत आहेत. त्यांचे प्रेम व सहकार्य मी आयुष्यभर विसरू शकणार नाही.

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. के. के. कावळेकर यांनीही मला वेळोवेळी मार्गदर्शन करून शोध निबंध पूर्ण करण्यास सहकार्य केले. त्यांचे आणि विभागातील इतर प्राध्यापक डॉ. लक्ष्मीनारायण, प्रा. वासंती रासम, डॉ. स्नेहप्रभा नानिवडेकर, सौ. भारती पाटील यांचेही मार्गदर्शन मिळाले त्यांचा मी आभारी आहे.

हा शोधनिबंध पूर्ण करण्यासाठी विद्यापीठातील बं. सुर्वेकर ग्रंथालय, कोल्हापूर, शिक्षणसहस्रिका बापूजी साळुंके महाविद्यालय ग्रंथालय, कराड, लाल बहादूर शास्त्री कॉलेज ग्रंथालय, सातारा येथील ग्रंथपाल व ग्रंथालयाची रूप मदत ज्ञाली त्याबद्दल मी त्यांचा आभारी आहे.

या शोध निबंधाचे काम त्वरीत पूर्ण करावे यासाठी सतत प्रोत्साहन देणारे माझे वडील बंधू पार्थ पोळके, डॉ. जा. ह. साळुंके, अॅड. बापूराव जोशी, प्रा. टी. आर. भोसले, सतीश घाटगे, विजयराव सवासंडे यांचा मी अत्यंत ऋणी आहे.

या शोध-निबंधासाठी मुंबई येथे ज्यांनी माझेशी प्रत्यक्ष चर्चा केली, मुलाखती दिल्या, त्यामध्ये मा. अर्जुन डांगळे, प्रदेशाध्यक्ष भारिप, महेश भारतीय - बहुजन महासंघ, बुध्दभूषण प्रिंटिंग प्रेसचे मा. भीमराव आंबेडकर यांचाही मी आभारी आहे.

हा शोध निबंध पूर्ण करण्यासाठी मला संधी उपलब्ध करून दिली ते माझे शिक्षणमहर्षी बापूजी साळुंसे महाविद्यालयाचे प्राचार्य आर.ए.कदम, प्राचार्य व्ही.ए.रानडे यांचेही मी आभार मानतो.

या शोध निबंधाचे काम मी लवकर पूर्ण करावे यासाठी सातत्याने पाठपुरावा करणारे व मला वेळोवेळी सहकार्य करणारे प्रा.यु.एस. लांडगे, प्रा.डी.आर.एम.बडोदे, प्रा.अशोक रावसंडे, प्रा.एस.एम.पवार, प्रा.जी.एम.गाडे, प्रा.डी.जे. देसाई, प्रा.जी.डी. साळुंसे, प्रा.जे.बी.कणसे. प्रा.यशवंत गायकवाड, श्री.आर.एम.माळी {ग्रंथपाल} , या सर्वांचा मी अत्यंत आभारी आहे.

मी सूप शिकावे यासाठी सतत प्रेरणा देणारे, 1962 व 1965 च्या युद्धात देशासाठी प्राणपणाने लढणारे महार रेजिमेंटचे एक शिपाई माझे वडील आदणीय रामचंद्र गाडे {अण्णा} तसेच माझी आई सौ.कांता गाडे यांचे आशीर्वाद हे माझ्या शब्द सामार्थ्याची अक्षय शिदोरी आहे. शिवाय या कामी मला सतत प्रेरणा देणारी माझी सुविद्य पत्नी सौ. शारदा गाडे हिचाही वाटा तितकाच मोलाचा आहे. तसेच माझे सर्व कुटुंबीयांच्या पाठबळाबद्दल मी कृतज्ञ आहे.

या शोध निबंधाचे काम अत्यंत तत्परतेने पूर्ण करून देण्याचे श्रेय श्री.मुकुंद ढवळे व त्यांचे सहकारी सुशीलकुमार कांबळे आणि राजू कुलकर्णी यांच्याकडे जाते. त्यांचा व इतर ज्यांनी या कामात सहकार्य केले त्या ज्ञात अज्ञात मित्रांचा मी आभारी आहे.

दिनांक :-

{अरुण गाडे}